

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 g. — k.
" pol leta 4 " — " "
" četrt " 2 " 20 "

Po pošti:
za vse leto 10 g. — k.
" pol leta 5 " — " "
" četrt " 2 " 60 "

Vredništvo in opravištvno je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:

Za navadno trislošno vrsto se plačuje: 6 kr. če se tiska 1krat, 5 " " " 2krat, 4 " " " 3krat, več pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štampelj) za 80 kr.

Ideja jugoslovanstva.

Iz Hrvaškega, 30. novb. [Izv. dop.]

V našem opozicijskem časopisu se je obavil preokret gledé na smer, v katerem se je do sedaj na javno mnenje delovalo in v katerem se je od sedaj mal delovati začelo. Ranjki „Pozor,“ in do najnovejšega časa tudi „Zatočnik“ sta oba v borbi: najprej proti centralizirajoči in pozneje proti duvalizirajoči Avstriji tisti prapor razvijala, na katerem je stalo kot vrhovno načelo: reintegracija državnega prava hrvaške kraljevine združene z Dalmacijo, Slavonijo in vojniško krajino! — Deset celih let se je borila hrvaška opozicija za pripoznanje tega načela. Cela hrvaška zgodovina od prvega naseljenja Hrvatov na bregovih jadranskega morja, pa vse do denes premozglala se je, zaprašeni arkivi prebrčkali so se, stare listine pretuhale, stare diplome anatomizirale, in iz vsega tega se je več ko dovolj zgodovinskega gradiva nabralo, iz kterega se je dokazalo, da je hrvaška kraljevina od nekdanja bila neodvisna in samostalna država, providena z vsemi atributi neodvisnosti; — in da je te svoje državne pravice tudi izvrševala pri mnogih in pri raznih priložnostih. V velikem je ta dokaz izstinit, tako da ga denes ne more noben historik več podreti.

„Državno pravo“ vzelo se je za izhodišče politične akcije, in tirjalo, naj se na merodajnem mestu v svojem celem obsegu pripozna, in hrvaškemu narodu prepusti, kako bo na tem temelji svojo daljno zgodovino, svojo daljno osodo naprej razvijal.

Kakor denes vidimo, je iz vsega tega bolj prihodnjemu zgodovinarju pomagano, nego današnjemu političnemu stanju hrvaškega naroda. — Vzpeh, kterega je borba hrvaške opozicije pod praporom državnega prava dosegla, ni samo nič, ampak on je negativen, kajti denes na Hrvaškem javne zadeve faktično mnogo slabije stojé, nego so stale pred desetimi leti, ko se je borba začela. Centralizirajoči Dunaj ni hotel hrvaško državno pravo prav pripoznati. Pešta je pa hrvaškemu državnemu pravu svoje državno pravo protipostavila. Za oba na istem stolu ni prostora. Eno se mora umakniti, bilo že to ali ono. Zgodilo se je pa, da se je po „srečno sklopljeni uniji“ magjarsko državno pravo na tisti stol usedlo, na katerem bi inelo hrvaško državno pravo sedeti. Finale je, da Hrvati denes ne uživajo pravic samostalne države, ampak da ste kraljevini Hrvaška in Slavonija degradirani v enostalni provinciji magjarsoga.

Ta nevzpeh sklonil in pripravil je našo opozicijo na to, da se je odločila, — ne odložiti svoje historično orožje, ampak k njemu še drugo orožje na pripomoč vzeti, in to orožje je ideja jugoslovanstva!

Ekskluziven hrvatizem, kakor stvari v Evropi denes stojé, ne more na bodočnost računati, ravno tako ne, kakor tudi „država“ Slovenija ne. „Pas d'illusions messieurs!“ je rekel ruski car Nikola Poljskim velikašem, in to bi se tudi Hrvatom in Slovencem reči moglo, ki si domišljujejo, da morejo vsak za sebe vse svoje velike in male tirjrtve izvojskovati. Obadva pa, skupaj vzeta z Dalmacijo, Kvarnerskimi otoci, Istro, vojniško krajino, Slavonijo, in denes ali jutri tudi turško Hrvaško, bi si stvarila toliko politično skupino, da bi jo morali Avstrija in Evropa v svojih računih v poštev jemati. —

Stoječi na stali ideje jugoslovanstva morejo se Slovenci in Hrvati drug drugega podpirati, drug drugega

braniti. Dokler so Hrvati svoj izključiven in špecifičen hrvatizem prakticirali, niti Slovenci njim, niti oni Slovencem niso pomoči mogli. Od seh mal bo druga. Stoječa ta obadva naroda na tleh ideje jugoslovanstva našla se bodeta na istem polji, in nasproti istim neprijateljem. Kar se do sedaj niti Hrvatom, niti Slovencem, samotežno se borečim posročilo ni, to se more v borbi zedinjenima posrečiti, kajti račun je celo kratak in celo jasan: če dva isto doseči hočeta, bodeta to preje in laglje dosegla združeno nego samotežno.

Koliko silo ima jugoslovanska ideja, pokazala je pred več kot dvajsetimi leti, ko se je pod imenom „Ilirizma“ tako sijajno vzdignila!

Res je, jugoslovanska ideja denes še nima one oblike na sebi, katero imajo dozorele v življenje stopajoče ideje na sebi. Vendar pa ta ideja ni tako nova, kakor bi kdo mislil. V zgodovini Hrvatov in Slovencev jej najdemo tu in tam sledu. Večkratni shodi merodajnih mož iz raznih krajev jugoslovanstva, kakoršen je bil shod v Sisku, in kakoršen bo jutri shod v Ljubljani so najbolje sredstvo, da se ta ideja gódi in zori, in da nazadnje ono obliko in oni izraz dobi, kterega jej je treba za praktično izvedivost. — Vsaka stvar, vsak pojem, vsaka ideja mora se krstiti, mora svoje ime imeti, s kterim se kliče. Mi južni Slovani gledé imen nismo nikoli v zadregi bili. Pri nas je celo neka manija se v kolikor več imen razločevati in deliti; zato pa imamo toliko genetičnih in političnih imen, da bi se tisti zares zaslužnega storil, ki bi nas vsaj za polovico teh imen rešil, pa — djal bi — še nam jih ni zadosta. Tako je nekdo „od Kulpe“ nasvetoval, naj bi „Ilirijo“ zopet iz groba izkopal. „Ilirija“ je, dasiravno je mogočno jugoslovanski svet stresla, nazadnje vendar fiasco naredila, ter se med mrtve ulegla. Veliki del tega fiaska ima se brez dvojbe njenemu imenu pripisati. Ilirija je prav za prav Napoleonovo delo. On je rad stara imena deželam dajal, kakor n. pr. Partenopejska republika, Hetruija, Cis- in Transpadanija in enaka. Italijani zavrgli so vsa ta imena. Pustimo tudi mi Ilirijo v pokoji. Kar je v zgodovini enkrat umrlo, se ne dá več v življenje obuditi. Imenujemo idejo jugoslovanstva to kar je, namreč „zavezo jugoslovanskih narodov!“ — Se ve da bi se lepše glasilo samo eno ime; sicer pa to celo nič ne pači, saj tudi severoamerikanske sedinjene države nimajo enega imena, pa so vendar mogočne, in še kako!

„Zatočnik“, ki je poprej komaj vsake kvatre enkrat nas Slovence, kakor se reče „en passant“ v spomin vzal, zdaj vsaki dan o naših zadevah piše. Le tako naprej! —

Zaveza jugoslovanskih narodov naj bi se v Avstriji postavila tako rekoč v sredo med Cis- in Translajtanijo ter obema tema deloma kot spona služila, da ne bi šla čem dalje bolj na razen. Zaveza jugoslovanskih narodov naj bi bila nasproti zvonaj enotna, nasproti znotraj pa zaveza (federacija) avtonomnih narodov. O tem drugikrat kaj več.

Opombe k kranjskemu šolstvu.

V Ljubljani novembra meseca. [Izv. dop.]

(Dalje.)

Omenjeni ministerski razglas naklada tudi starišem premnogi sitnosti in težav. Konec 4. razreda morajo oni vedeti, kaj in kako je ž njihovim dečkom. Če so

ga voljni poslati v srednje šole, je zanje prevažno konec šolskega leta vedeti, ali ga bodo v srednje šole sprejeli ali ne. Sedaj je to nemogoče vedeti. Dokaj časa — vsaj dva mesca — zna iti v zgubo.

Napredovanje šolskega uka in pripravljanje za sprejemni izpit na počitnicah stane mnogo denarjev in je po premnogh krajih celo nemogoče. Bolj revni stariši takega pripravljanja svojim učencem ne morejo plačevati. Naši kmetje navadno na to ne mislijo: — in kdo bi jim to za zlo jemal? Ta razlog je pred več meseci naša „Danica“ ob priliki omenila. Pa to še ni vse. Počitnice naj bodo počitnice, ki so učencu enako potrebne za duševni razvitek, kakor za telesni. Sapienti sat.

Ministerski razglas je dalje naložil jako težko nalogo srednjim šolam. Ko bi se v ljubljansko gimnazijo zopet jelo oglašati po 120 do 160 učencev! Koliko truda bi dotičnim izpraševalnim učiteljem in zlasti ravnatelju (ker po postavi mora nazoč biti) prizadevala sprejemna skušnja! Koliko časa gre v zgubo! V malo dneh bi morali vsi sprašani biti! Kako površna mora cela skušnja biti! Od koliko slučajev odvisna! Učitelj mestnih šol ima celo leto z dečkom opraviti, morebiti ga je zadnji dve leti spremljeval iz drugega v tretji razred (vsaj po nekterih mestnih šolah se nahaja ta koristna navada) in ga popolnoma pozna. Vsak pameten človek bo učitelju prisodil pravico in zmožnost, o njegovem učencu izreči določno konečno sodbo, koliko zna in zamore. Ta pravica je tako naravna in slednjemu učitelju tako osebno lastna, da si brez nje učitelja javnih šol misliti ne morem.

Srednje šole vsled odpravljenih šolskih spričeval gotovo ne bodo dobivale dosti bolj ugodnih učencev. Ko se bi ministerski razglas s svojo sprejemno skušnjo natanko in vestno spolnoval, bi po naših srednjih šolah čez polovico prvorazrednih klopi praznih bilo. Ali bodo srednje šole pri občinstvu toliko več vere zadobile? Nikakor ne. Občinstvo bo tem bolj ostro in neugodno sodilo o srednjih šolah. Deček je pri sprejemni skušnji v Ljubljani propal, v Novem mestu ali v Kranji jo pa naredil; ali so ga pa stariši celo v Celje, v Gorico, v Beljak poslali, kjer so po kranjskih gimnazijah za neugodnega spoznanega učenca brez ovire sprejeli. Kake posledice! Kaka vzajemnost, ki jo ministerski razglas vendar doseči hoče!

Pri vsem tem gre našim starišem v zgubo dokaj dragega časa in še več dragega denarja. Pa kaj bi iskali še po drugih razlogih, ki bi od drugih strani spričevali slabe nasledke ministerskega razglasa 24. marca 1870. Tu nekaj osebnega, Častiti čitatelj vidi, da ne spodbijam samo rečenega razglasa, ampak da se spodtikam nad marsiktero šolsko napravo in postavovo nove decemberske dobe. Pa ne, da bi me zaradi tega psoval z nazadnjakom in mračnjakom in bog vedi kako še. Nič manj nisem kot starokopitnež po načelu: to je staro, to mora biti dobro; ali po stari sistemi so mene odgojevali in izobraževali, po tej se mora odgojevati tudi sedanja in prihodnja mladina in tako na vekomaj naprej. Bog me pa varuj tudi onega strastnega novotarstva naših ustavovercev, ki brez premislika odpravlja in razdira vse naprave, le zato, ker so v znani „politični šolski uredbi“ (11. avgusta 1805) ali v naslednjih časih nastale — le zato, ker jih nova decemberska doba rodila ni. Rad priznam vse pravo in dobro novih šolskih naredeb in postav: to pa me ni toliko oslepilo, da bi ne videl več tega, kar so stare odprav-

ljene naredbe in postave koristnega imele in marsikaj bolj koristnega od novih zakonov. Med take koristne naprave, ki jih v decemberski šolski uredbi zastopaj iščeš, spadajo tudi odpravljena spričevala.

Ministerstvo je pri tej priliki popolnoma napačno pot nastopilo. Uk v mestnih šolah je bilo treba razviti, mestne šole je imelo povzdigniti na tako visoko stopnjo, da bi njih učenci zadostovali tirjatvam srednjih šol. Da se pa mora po nenemških deželah n. pr. po naši Kranjski od dveh strani začeti, tu še posebno poudarjal ne bom. Nauki srednjih šol se imajo ravno tako postaviti na narodno podlago, kakor ljudske šole (v zmišlu decemberske dobe). Nehoté se bote ena drugi približali; potem se ni bati, da bi profesorji srednjih šol tožili o slabo pripravljenih, za realko ali gimnazijo neugodnih učencih.

Od učiteljev naših malih šol pričakujem, da se bodo sami krepko potegnili za svojo staro pravico, ki je njihovim šolam potrebna kakor ribi voda. Sredstev jim tudi videzna decemberska ustava mnogo pripušča. Nadejam se tudi, da bo naš deželni zbor — vsaj njegova narodna večina — določno se izrekla zoper rečeni ministerski razglas in zahtevala, da se mestnim šolam povrne pravica, dajati za vstop v srednje šole veljavna spričevala. Sprejemno preskušnjo v začetku šolskega leta naj so prisiljeni delati le nečitni učenci. (Dalje prih.)

Schönwetterjeva ravnopravnost in uradna modrost.

Zarad važnejih zunanjih zadev smo morali nekoliko časa molčati o najbližnjih domačih. Vendar jih nikdar nismo spustili izpred oči. Morebiti so nekteri gospodje á la Schönwetter mislili, da smejo med tem počenjati, kar jim drago. Da se prepričajo, ka temu ni tako, hočemo denes zopet enkrat pod prste pogledati enemu tistih uradnikov, ktere nam je sovražni Giskra kot kazen v deželo poslal, in ktere si je „pomirljivi“ Potocki obdržal, da so pod njegovo firmo nadaljevali Giskrino prakso.

Pretečeno spomlad je krajnemu šolskemu svetovalstvu v Št. Jurji pri Taboru došel sledeči nemški dopis, ktereга naj tu podamo v slovenski prestavi, da postane obče razumljiv:

„Št. 38. Vsem krajnim šolskim svetovalstvom celjskega okraja.

C. k. 1. namestnijski svetnik je z dopisom Gradec 16. febr. 1870 št. 91 sledeče semkaj naznanil: Po §. 30 naredbe učnega ministerstva 12. jul. 1869 št. 6299 naj po ljudskih šolah na mesto spričeval stopijo četrtletna šolska poročila, s kterimi se naj starišem ali njih namestnikom poročá o vedenji, pridnosti in napredku otrok. Blanketi za take šolske vesti se dobivajo pri J. Pocku, tiskarji v Gradcu itd. To naznanjam krajnemu šolskemu svetovalstvu.

Okrajni šolski svet v Celji 26. marca 1870.

Predsednik Schönwetter m. p.

Krajni šolski svet pri Sv. Jurji spada pod okrajni šolski svet na Vranjskem, kar bi moral g. Schönwetter menda vedeti, in ako ima okrajni šolski svet take oglase razpošiljati, moral bi ga bil k Sv. Jurji poslati vranjski, a ne celjski šolski svet. Ker pa na čelu oglasa stoji: „Vsem krajnim šolskim svetovalstvom“ in ker je podpisan okrajni glavar Schönwetter, je mislil krajni šolski svet št. jurski, da bi v podpisu namestu „Bezirksschulrath“ moralo stati: „Bezirkshauptmannschaft Cilli“ in je po svojem predsedniku okrajnemu glavarstvu v Celji takole odgovoril:

„Slavno c. k. okrajno glavarstvo! Jaz podpisani predsednik krajnega šolskega svetovalstva v Št. Jurji pod Taborom obžalujem, da s priloženim dopisom Bezirksschulrata v Celji, ddo. 26. marca t. l., št. 38, ne vem kaj početi, ker je v nemškem, meni, kakor tudi večini tukajšnega šolskega svetovalstva nerazumljivem jeziku pisan. Zato na podlagi člena 19. osnovnih državljanjskih pravic od 21. decembra 1867, prosim da slavno c. k. okrajno glavarstvo gori omenjeni, kakor tudi vse prihodnje dopise tukajšnemu krajnemu šolskemu sveto-

valstvu le v slovenskem, vsem njegovim udom dobro znanem jeziku pošiljati blagovoli.“

Krajno šolsko svetovalstvo v Št. Jurji pod Taborom, dne 2. maja 1870.

Martin Jernejc l. r. predsednik.

Meseca julija je št. jurski krajni šolski svet tudi od okrajnega šolskega svetovalstva vranjskega, kteremu je tudi Schönwetter predsednik, dobil nemški dopis, ktereга pa je z enako prošnjo, kakor na okrajno glavarstvo — vrnil v Vranjsko. Dolgo ni bilo od nobene strani nobenega odgovora. 20. novembra vendar je dobil predsednik št. jurskega krajnega sveta, ki kot prost kmet nemški ne ume razen nektero malih besedi, ki se jih je bil o svojem času v šoli naučil, dobil nemšk dopis, s kterim je hodil okolo po svetu prosé, naj bi mu kdo vsaj zadržaj te uradne modrosti razložil. Da naši bralci vidijo, kako g. Schönwetter spolnovaje svojo dolžnost in ustavne postave odgovarja na slovenske vloge in prošnje, naj v natančnem slov. sprevedu sledi tudi ta odgovor:

„Št. 51. Krajnemu šolskemu svetovalstvu v št. Jurji pri Taboru:

Krajno šolsko svetovalstvo je v svoji slovenski vlogi 2. maja t. l. se pritožilo, da se mu je okrajna okrajnega šolskega svetovalstva 26. marca t. l. št. 38 poslala v nemškem — kakor pravi (angeblich) — nerazumljivem jeziku; ob enem je krajni šolski svet poprosil, naj bi se mu v prihodnje samo slovenski dopisi pošiljali. O tem je okrajno šolsko svetovalstvo v seji 2. avgusta enoglasno sklenilo, naj se krajnemu šolskemu svetu razloži (bedeuten), da se prošnji ne more ustrezati; ker v paragrafu 19. državnih osnovnih postav izrečeno načelo jezikove ravnopravnosti krajnemu šolskemu svetovalstvu ravno tako nalaga dolžnost sprejemati nemške dopise, kakor tudi okrajno šolsko svetovalstvo slovenskim dopisom ne dela nobenih ovir. Ako pa bi krajno šolsko svetovalstvo na nemške dopise s tem odgovarjalo, da bi jih s kratka nazaj pošiljalo, bode se pōtem sl. deželne šolske gosposke skrbelo, da se tako ravnanje odpravi, ako bi krajno šolsko svetovalstvo že samo poprej te poti ne nastopilo. S tem je rešena tudi druge vloge 29. julija 1870.

Okrajno šolsko svetovalstvo na Vranjskem. 12. nov. 1870.

Predsednik Schönwetter m. p.

Ako tú omenimo, da večina krajnega šolskega sveta št. jurskega, tudi predsednik in podpredsednik ne ume nemški, potem sledi ob sebi iz omenjenih pisem in dejanj:

I. G. Schönwetter uradno ni na svojem mestu, ker ne le da prav po polževo uraduje, tudi vse zmeda. Kako je to, da okrajno šolsko svetovalstvo sklepa o prošnji, ki se je poslala okrajnemu glavarstvu v Celje? Kako je to, da okrajni šolski svet celjski zaukazuje krajnemu svetu, ki ne spada pod njegov delokrog? To je konfuzija, a ne pametno uradovanje!

II. G. Schönwetter najlahkomišljenejšo zanemarja šolstvo. V krajnem šolskem svetu št. jurskem mora vse delovanje običati, kajti ako je svetovalstvo značajno, ne bode sprejelo nobenega nemškega pisma viših gosposk; vsa ta pisma, vse naredbe bodo zastopaj, samo zato ker se Schönwetter repenči s svojo nemščino.

III. G. Schönwetter ustavi figo kaže, ne v žepu, ampak v zborih in pismih. Izgovor, da je na zadnjem mestu omenjeni odgovor vranjskega šolskega sveta soglasno sklenen, ni izgovor.

Sklep je protiustaven. G. Schönwetter bi bil moral sklep sam na sebi ustaviti, to mu je nalagala njegova uradna dolžnost, na ktero je prisegel. Pa ne le da tega ni ustavil, on je celo za to protiustavnost glasoval, kajti sklep je bil soglasen.

Št. Jurčani nas vprašajo, kaj? Naše mnenje je to. Ne pritožujte se. Zavrnite vsako nemško pismo. Schönwetter Vam je objubil, da bode potem nastopil pot do višje deželne šolske gosposke. Naj jo hodi! Ali se bo on blamiral, ali viša gosposka, ali oba vkup. Šolske zadeve bodo pri tem res trpele, a odgovorni so za to tisti, ki imajo moč, a ne oni, kterim se krivica dela, kakor se krvava dela št. Jurčanom.

Namestnija bi v prvi vrsti imela skrbeti, da se take protiustavnosti odpravijo, saj se vedno poudarja

cesarjevo in vladno ustavno stališče. Namestnija ne pazi na javno mnenje slovensko: ona ne bode mazinca ganila. Dolžnost je torej ob e h d e ž e l n i h p o s l a n c e v celjskega okraja, da storita svoje korake. Moža sta previdna dovolj, da bi njima mi svetovali. Kübeckov odgovor v deželnem zboru graškem, odgovor njegov na Schönwetterjevo zasramovanje smarškega političnega društva „Naprej“ kaže njima ravno pot. Ako ni ustava in §. 19 laž, ne le v dejanji, ampak tudi v principu, mora ta zadnji Schönwetterjev čin uradni vrat zaviti temu ustavnemu hudodelcu.

Dopisi.

—r.— **Iz Ljubljane 30. nov.** [Izv. dop.] Ljubljanski nemčurji se nove politične konstelacije, da se Slovenija in Hrvaška združite, neizmerno boje, da je ta bojazen že skoro smešna. Odkar je bil v Sisku shod, v eno mer bledejo le o tem, in nekteri že celó zahtevajo, da se sklene v konst. društvu resolucija, in da se v imenu zedinjene Nemčije protestira, da bi se Kranjska — pripadajoča k nemškej zvezi — združila s Hrvaško. Nemčurji, kje pa imate pooblastilo, da govorite v imenu Nemčije? Od vseh vetrov ste se nabrali v Ljubljani in sedaj je vaša mala pešica tako arogantna, ali bolje rečeno, smešna, ka v imenu Nemčije govori. Čemu nepotreben trud, ki vas le smešne dela? V prihodnjem zboru nemčurjev bodo skovali na vsak način nezaupnico ministerstvu, kar pa ni čuda, kajti Miklavževo je pred duri in papa Dežman mora svojim otročičem vendar malo veselje napraviti. Saj pa bo ta nezaupnica tudi o pravem času ravno sedaj, ko je ministerstvo že odstopilo. Kaj pomaga zvoniti, ko je toča že pobila? — Pred nekoliko dnevi se je obravnavala pri tukajšnji deželni sodnji pravda goljufice Aichelburg-ovke. Goljufala je z vsakovrstnimi zvijačami dekana Vovka za 80.000 goldinarjev. Obsodili so jo na 7 let težke ječe. Pri tej pravdi sta imela opraviti tudi trgovca Sovan in Domenik, ker je Aichelburgovka pri njima denar jemala na račun dekanov. Pa kakšen razložek je bil med obema trgovinskima hišama pri obravnavi, kar je menda tudi g. Dežman zapazil, ker je bil vedno nazoč med poslušalci. „Wahlpirat“-a gosp. Sovana so sodnija, državni odvetnik in celo dr. Rudolf gledé kupčijskega popolnoma rednega poslovanja pripoznali kot poštenjaka, Domenika pa kot goljufa in rokovnika. Melanholično se je namuznil gosp. Dežman, ko je čul o svojem nekdanjem prijatelju, v čegar štacuni smo ga često videli, da je goljuf in optima forma. In vendar je bil Domenik (ki je vse prej, nego inteligen) v famoznem odboru inteligencije, ki je imel nalogo spodriniti narodnega župana dr. Kosto. Vendar je bil Domenik biser ustavovernih in njegov tast Schmiedel, ki si prideva ime profesorja, sedi še dandenes v gledališčnem odboru, dasiravno je zbog nepoštenja izpuščen uradnik. Tako je na svetu. — Kakor se v uradniških krogih čuje, ne bo vlada nobenega po deželnem zboru predlaganih kandidatov (Drenik, Kastelec, Tekavčič) za oskrbnika posilne delavnice potrdila, ampak zahtevala nov terno-predlog, v ktereга bi se potem ustavoverni pristav Wilcher tudi potisnil in pozneje kot najsposobnejši imenoval za oskrbnika. Tako ravnanje vlade nasproti dež. zboru bi že ne bilo samo razžaljenje, ampak udarec čez cel obraz, in preverjeni smo, da bo dež. zbor vedel svojo čast varovati. Liberalni Wilcher naj le lepo pristav ostane, in če se slovenskega ne bo hotel učiti, še to ne.*) Nemška modrica v Ljubljani je na — psu, bi se lahko reklo, kajti po sklepu prijateljev gledališča (rspve. nemčurstva) se hodi od hiše do hiše, in če se dovolj ne „izfehta“, bodo predstave samo še do 14. dec., dokler so namreč igralci plačani. Res čudno, da v Ljubljani, kjer je vse že tako nemško, da že celo psi nemški cvilijo — za nemško modrico ni novcev, da jo bo lakote konec!

J. D. **Iz Gradca, 29. nov.** [Izv. dop.] V poslednjem dopisu sem omenil, da se je tukaj zbral permanentni odbor za slovanske študente na univerzi, ki ima nalogo zastopati vse Slovane v njih zadevah, kakor

*) Glej opombo med Razn. stv.

študente na univerzi, oziroma na svoje sobrate, kakor tudi na druge narodnosti. Treba je tacega odbora v današnjem času res; tudi Nemci in Lahi imajo tak odbor, iz tega sledi, da mi Slovani, kakor „gostje“, še bolj potrebujemo odbora, ki ima paziti na raznovrstne dogodjaje, ki za nas ali nevarni ali pa prijetni biti zamorejo. Zadnja volitev za vseučilišni podporni odbor je pokazala veliko važnost takega odbora. Pred volitvijo je pozval ta odbor slovanske študente na dogovor, da sklenejo o tej volitvi; se vé da je bil slab vspeh tega truda, ker Nemci so držé devise, „kdor ima večino, ta ima moč“. Ker niso mogli Slovani s svojimi kandidati predreti, ker so namreč v manjšini ostali, torej so protest vloživši, zapustili mirno in brez vsakega vriska dvorano. Ob tej priliki so tudi bratje Srbi svoje rojake s pozivom, ki je bil cirilicom pisan povabili, naj se te volitve vsi udeležujejo. Nemška modrost in vsevednost je koj znala povedati, kakor je to v „Tagespost“ omenjeno bilo, da je tukaj med slovanskimi dijaki ruski poziv nabit, ki zahteva in opominja na slovansko vzajemnost. — Iz tega se vidi, kako se Nemec Rusa boji. — Posledica tega je, da se je koj senatska seja sklicala, ki je določila, da se ima vsak poziv dati rektorju, ki ga potem podpiše, ako zapopadek odobri.

Neumrjočo slavo si je pridobil Dr. M. Schlager, da je zapovedal, ka Slovani svoje pozive le v nemškem jeziku pisati morajo. — Ali ne vé ta gospod nič več? Morda še bi rad, da bi med seboj nemški govorili, in kdor bi slovenski govoril, naj bi črno deščico na hrbtu nosil! Ali bog ni dal kozi dolgega repa! To velikansko delo za veliko Germanijo dovršiti, menda ni Schlagerju namenjeno, temuč veliko še bode vode Muroj preteklo, predno bode kaj takega dosegel. V ostalem želimo mu dober vspeh.

Mirno in solidno obnašanje slovanskih dijakov pri zadnji volitvi je nekemu dopisniku Wandererju povod dalo, spet enkrat o Slovanih debelo legati. Ta dopisnik jako neresnično pripoveduje, kako so se pri zadnji volitvi slovanski študentje obnašali. On pravi, ko so videli, da so v manjšini, zapustili so dvorano s krikom in vriskom; to je prosta laž. Poslednjič izrazuje veselje, da je konec draženju narodnosti in da bodo zopet varnejši časi nastali, ker se ne bode treba bati „oboroženih bokezo“. Tako nas ta dopisnik imenuje. To je cinizem, ki ni nikakor dostojen človeka, ki se šteje „zu den söhnen der denker“. Tako javno lagati ne zamorejo ljudje, ampak izrod ljudski. Bolje bi pogodil, ko bi rekel, da nemški „burši“ oboroženi s šileti in z drugimi takimi opravami po mestu hodijo, ne pa da grdi in psuje slovanske dijake. Naj bo prepričan ta modrijan, da dan ni nikdar tako dolg, da ne bi nastal večer, in spolnile se bodo reči Homerove, *ἄσπετος ἦμαρ* itd.; to nas naj tolaži proti takim krivicam in taki brezsravnosti.

Tretjega grudna napravijo slovanski dijaki in „Slovanska Beseda“ svečanost v spomin slovenskega neumrlega pesnika dr. Preširna v „Steinfelder Bierhalle“ v Münzgraben-u. Uvodni govor bode govoril g. Poznik stud. teh., in svečani govor g. Pirnat stud. jur.; Hrvat g. Sporčić, stud. jur. bode deklamoval eno hrvaško pesem. Potem bode pel zbor „Slovanske Besede“. Po besedi bode ples.

Iz Zagreba, 30. novemb. [Izv. dop.] Magjari in Magjaroni še zmerom svoje jezike in sablje brusijo proti severnemu strijcu, z ostrogami čindrajo, brke smolijo in vihajo, ko bi hoteli reči, kakor nekdanji opozicijski magnati v svojem državnem zboru: „videbimus!“ — Pregovor pravi: bog že ve, zakaj ni kozi dolgega repa dal, — in zakaj je samo 5 in ne 50 milijonov Magjarov na svetu! Res smešno je te brkaše in ostrogaše gledati, kako strašen apetit na Ruse imajo. Če jih res tako silno koža srbi, ruski medved jim more že to prijaznost storiti, ter jih še enkrat po plečih drgniti, kakor jih je zadnjokrat pri Vilagošu drgnil. Sicer pa ni misliti, da bi Avstrija res to neumnost naredila, ter šla prav po nepotrebnem v ruskega medveda drezat. Če bi pa vendar do tega prišlo, naj našo hrvaško požrtvovalnost ne vzema preveč v svoj račun, mi bomo sicer svojo dolžnost storili, ali samo v toliko, v kolikor jo

bodemo storiti morali, po priliki toliko, kolikor Magjari leta 1866. v vojni proti Prusom. To mi Avstriji naprej rečemo, da bo vedela, pri čem da je. — Kaj bi dali Magjari, če bi mogli dokazati, kar so sicer že poskušali, da Rusi niso Slovani, iste krvi in istega mleka namreč kakor mi, ampak da so na pol Mongoli, na pol pa Tatari. —

Javna tajnost je pri nas, da naš Rauch, odkar na banski stolici sedi, še ni ne enega kebra davka plačal. Davek, ki ga je že dolžan, iznaša bajé še čez 27.000 gollinarjev. Naše finančne oblasti, ki za vsak krajcar zaostalega davka rubijo, nimajo toliko korajže, da bi tudi Raucha na ta način na plačilo nategnile. Opozicijski narodni zastopnik Brlič je vlado interpeliral, kako je to, da Rauch, ki bi vendar moral kot glavar dežele v vsem kakor izgled pred drugimi se svetiti, svoj davek ne plačuje, in zakaj proti njemu finančne oblasti svojo dolžnost ne vršavajo? — Javno mnenje ploska zavolj te interpelacije Brliču: pravo! Magjaroni se pa iz jeze v jezike grizejo, psujejo, pljujejo in o škandalu kričé.

Starčevićanska „stranka prava“ je oznanila, da bo od novega leta 1871 zopet svoje glasilo „Hrvatska“, in sicer kot tednik izdajala. V svojem oznanilu razvija na novo svoj program, pa tako brez vse duhovitosti, kar je sicer karakteristikon te stranke, tako suhoparno in s tako obnošenimi frazami, ki so drugim publicistom že zdavnej pod mizo padle. Novega program kar nič ne pove, mesto tega je pa okol in okol garniran psovkami in prostačinami o „Ruso- in Slavofilih“ in o „Srbežih“, kar je drugi karakteristikon plemenitega mišljenja Starčevićancev. Čudno da Slovenec „planinskih Hrvatov“ ne z eno besedico ne omenjava, mesto njih pa govori o prebivalcih Ilirije, Panonije in Norikuma — ali o starih, ali o sedanjih to se, s stilizacije ne da razbrati. Da se je ta časopisen plevel zopet pojavil, to je najbolji, prav za prav najrjji dokaz našega skoz in skoz gnjilega javnega življenja, kajti gljive in lišaji le tam bujno rastejo, kjer je gnjilež. „Hrvatska“ bo magjaronom ravno tako pandurovala, kakor pandurujejo Narodne Novine, Agramerica, Zvekan et consortes.

Zadnje dolgotrajno deževno vreme je naše železnice tako poškodvalo, da smo bili za več dni od Cislajtanije in od Transdravanije celo zaprti. Na progi Zagreb-Žakanj je pri Lepavini plaz potegnil, pri Dugihselih pa povodenj železničin nasip spodjedla; — na progi Zagreb-Zidanimost je pa pri Podsusedu beli breg cesto in železnico zasul. Breg se je tako nenadano in in tako naglo odtrgal, da je celo nekoliko delavcev seboj vzel in zasul. Več dni naporenega dela je treba bilo, predno ste se mogli obedve progi za vlake zopet odpreti. Nevarnost pa, da se ne bi na novo plazi potegnili, se pred prihodom letom ne bo odstraniti dala.

Politični razgled.

Govorice o ministerski krizi v skupnem državnem ministerstvu se bujno ponavljajo. Peštanska pisma poročajo, da je stanje državnega kancelarja zopet podkopano in da je verjetno, ka se bode v kratkem slišalo, da je Beust ponudil svoj odpust. Na dalje se pripoveduje, da postane baron Edelsheim na mesto barona Kuhna državni vojni minister; drugi trdé, da je to mesto namenjeno prejšnjemu c. k. namestniku na Českem, generalu Kollerju, in zopet tretji vedó, da ima Koller postati c. k. namestnik na Českem. Čehi seveda ta glas z veliko nevoljo sprejemajo. O cislajtanski ministerski krizi je zdaj precej tiho. Dá celo „N. fr. Pr.“, najhujša nasprotnica Potockijevega ministerstva v obširnem dolgem članku razlaga, da mora sedanje ministerstvo toliko časa ostati v službi, da se v državnem zboru določi osoda tistih sprememb in koncesij, ki jih je Potocki obljubil Galiciji. Mi bi obstanek tega ministerstva samo obžalovali. Za nas ni nič storilo, vse staro potrdilo, in vendar se bode prijaznost tega ministerstva ravno nam očitala, kakor se nam vedno očita Belkredi. Kar se zgoditi mora, naj se zgodi, in če bi bilo najhujše; čem preje se začne, tem preje bodo prestano!

Jugoslovansko vprašanje izjemno v nemških listih nahaja precej trezno in stvarno pretresovanje. Začuden smo včeraj brali v graški „Tagesposti“: „Precej stara je že fraza, da je Avstrija poklicana nositi kulturo na vzhod; ne škodovalo bi kulturo tudi na jugu razširjati. Kultura pa se začenja s svobodo in svoboda je kupčijsko blago, s katerim avstrijska vlada nikdar ni mogla trgovati, ker ga imela ni. Naš minister zunajnih zadev se lovi med dvorno reakcijo in lažnjivim liberalizmom in bode težko kdaj našel metodo, s katero bi krepke narode ob Savi, Bosni, Drini, na Timoku, Iskru in na dolénji Donavi osvobodil iz okrožja ruskih vabil, obljub in podkupljanja. Skriti in neskriti absolutizem, ki je od nekdanj v Avstriji imel svojo domovino, ki ne ume nič pozitivnega in plodnega stvariti, ki nikdar pametnega noče in vedno vse dobro ovira, ta se bode tudi zdaj kaznoval samega sebe. Na Ogerskem že iz narodne sleparije nimajo nobenega razuma za gibanje jugoslovanskih narodov. Naravsko bode nasledke te slepote s časom imela trpeti tudi Ogerska, Se bode pač osoda dovršila in se pokazali nasledki neplodne legitimistične in oskosrčno — sleparske politike.“ No če že naši nasprotniki tako govoré, ali smemo ali moremo mi molčati?

Francoska armada je začela napadanje. Pariška posada vzajemno dela z armadami izven Pariza. Že 26. in 27. novembra so se pri St. Cloud hudo tolkle prednje straže. Isto noč so Parižani s svojih trdnjav začeli hudo streljati. Prvi velik naskok Parižanov na obležne Nemce je bil 29. p. m. Merili so proti jugu, kjer bi se bili radi združili z loarsko armado. Omenjeni dan se to ni moglo zadržati, ker je bila loarska armada drugje zgodi. 30. p. t. je Trochu poskusil nov naskok proti jugu z istim namenom. O vspehih se zdaj še ne dá nič določnega poročati. Prusi se bahajo, da so povsod zmagali, vendar se poročila ne glasé tako zmagonosno, kakor pri prejšnjih bitkah. Francoskih poročil o glavnih napadih zdaj še ni; o manjih bitkah francoske vesti povsod trdé, da so se Francozi dobro držali in se srečno vojskovali. Torej bode še treba čakati natančnejih vesti, kajti po zadnjih telegramih je videti, kakor da bi bili zmagali Prusi in Francozi. Pruske poročevalci pravijo sicer, da je nemška obsadna armada okolo Pariza zdaj povsod tako močna, ka ni misliti, da bi Francozi prodrli iz Pariza in to tem manj, ker bi bilo baje loarski armadi vsled novih nezgod nemogoče hiteti obleženemu Parizu na pomoč. Ako je verjeti pruskim vestim, bila bi severna francoska armada skoraj čisto pobita in bi hitela proti Lille, da bi se tam za ozidjem zavarovala, kakor so je Bazaine pri Metz. Ako bi se vse to potrdilo, stalo bi res slabo s Francozi, a francoski telegrami kažejo še preveč samosveti in poguma, da bi Francosko že zdaj šteli med zglubljene.

Londonske novine prinašajo neverjetno vest, da bi bil pruski kralj sklenil pogodbo z ujetim Napoleonom. Po tej pogodbi bi se Elzasija odstopila, Metz kot trdnjava razdjal, in iz Elzasije, Luksemburga, Belgije, Renske Bavarske in Hesenskega bi se napravila neutralna država med Nemško in Francosko. Antwerpen bi postal svobodna ladijostaja. Angleška je s tem zadovoljna. Prusija samo še čaka, da se udá Pariz. — To so vse menda prazne kvanta.

V rusko-turških zadevah, ki kažejo vsaj na videz mirno lice, se zdaj vse napeljuje na konferenco. Piše se o tem mnogo, a večidel se menda samo ugiblje.

Razne stvari.

* (Slov. Pravník) naznanja: „Z novim letom 1871. nastopi „Pravník slovenski“ drugi tečaj. Obilna duševna podpora prvega slovenskega pravniškega lista in priznanje dosedanjih gg. naročnikov nam je spričevalo, da je koristen in potreben, ako resno hočemo, da jezik slovenski zadobi v javnem življenju tisto veljavo, katero že imajo vsi drugi razviti jeziki pri svojih domačih oblastnjah. „Pravník“ se bode trudil, tudi zanaprej širiti državoslovne znanosti, ktere so v ustavni državi

potrebne za vsakega državljana, on bode razpravljaj pravosodne in upravne zadeve, da postane glasilo izobraženih državljanov v občini, ter domačih pravnikov in županov na poseb. Trudil se bode neprenehoma dejansko dokazovati, da je jezik slovenski že sposoben za javno življenje, ker se sicer prevažna opravila te stroke ne morejo oskrbovati v duhu prave svobode in vsesvetne omike. Raba narodnega jezika v javnem življenju je znamenje narodnega živobitja. — Dosedajnim sodelalcem izrekujemo presčno zahvalo za njih pripomoč, ter jih prosimo, naj v povzdigo narodnega razvoja nadaljujejo pričetno delovanje.* 13. števil. „Prav.“ prinaša sledeči bogati zadržaj: Dedno pravo. — Hudodelstvo težke telesne poškodbe. — Nekaj o mlinarski postavi in o tarifi za goveje meso. — Brez udeležbe županiškega načelnika ne mogò započeti soseske niti pravde zaradi motjene posesti. — Samovoljno jemanje že porčtega lesa po upravičenih do gozdnih služnosti se ima za tatvino kaznovati. — Obrazec prošnje proti previsokim davščinam od služeb. — Naimenovanja. — Vabilo na naročbo.

—r.— (Vesoljni jezik.) Župnik Juri Humar (Holmar) iz Črmošnic je izdal pod naslovom „der universaldolmetsch für alle nationen der erde“ pasigráficono delo, ki se sprejema sploh s začudenjem. Misel je čudno originalna, zlasti v izpeljavi in ako dobi gospod Holmar dosti učencev, imamo čisto poseben jezik na mnogojezični zemlji, mislimo pa pri vsem, da bi bil gosp. župnik čas, kar ga je delo stalo, lahko bolj obrnil, dasiravno se jezikoslovci še niso izrekli.

* (K statistiki potresov.) Po vladnih pregledih je na Laškem letos vsled potresov bilo po bitih 98, ranjenih 222 ljudi; 2225 hiš se je podrlo.

—r.— (Iz Ljubljane) se nam piše 30. nov. Predvčeraj so pismonošo M . . . pri tukajšni pošti zasačili in v zapor odpeljali, ker je na sumu, da je v komtoaru trgovca Lukmana raz mize vzel pismo z 1200 gold. Njegovo stanovanje se je preiskalo.

* (Upor Krivošijcev) je prizadel stroškov 4.019.770 gl. Če se pomisli, da se je samo za nakupovanje konjev in mul 37.127 gl. potrebovalo, da se je zatelegrafovalo 8476 gl. itd., ni čuda, da se je nakopičil tako velik znesek. In čemu vse to? Le zbog vladine trme in nesposobnosti, da ne rečemo neumnosti njenih uradnikov.

* (Kupi srebra.) V London se je pretekli teden pripeljalo po železnici 13 voz samega srebra v ameriških dolarjih. Tri cele ure je trajalo prelaganje in 18 težkih vozov je peljalo srebro v angleško banko, kajti bilo je vsega vkup 148 centov srebra, tedaj okoli 5.000.000 gl.

* (Naraven plin.) V mestu Erie v Pennsylvaniji se nabira pod zemljo mnogo naravnega plina. Mesto gasometrov se vrtajo vodnjaki, iz katerih prihaja plin na površje. Do sedaj imajo 14 tacih vodnjakov. Nahaja se plin 550 čevljev pod zemljo in iz vsacega vodnjaka se dobi na dan 20.000 kubičnih čevljev.

* (Imenovanje.) Ministerstvo notranjih zadev je bajž za oskrbnika posilne delavnice v Ljubljani imenovalo gosp. Karola Tekavčiča. Potem razpade, kar o tej zadevi piše naš dopisnik iz Ljubljane.

Dr. Janez Orozel,

odvetnik v Šmarji pri Jelsah, je odprl svojo pisarno 26. novembra t. l. v hiši gosp. Hofbauer-a.

(2)

Epileptični krč (božjast)

pismeno zdravi specialni zdravnik za božjast doktor O. Killisch v Berlinu. zdaj: Louisenstrasse 45. — Ozdravil jih je že nad sto. (39)

Glasobrami (Spielwerke).

ki igrajo 4 do 120 viž, med njimi krasni izdelki na zvončike, na bobne in zvončike, na nebeško glasbo, na mandolino, na „expression“ itd.

Vrh tega

škatljice z muziko,

ki igrajo 2—16 viž, med njimi take s neserji, stáli za smodke, švicarskimi hišami, album-i za fotografije, tintniki, shrambami za rokavice, pis-moteži, globi, etui za smodke, škatljicami za tabak in žveplenke, puncami, mizicami za delo, skleni-cami, portemonases-i, noži za papir, palice, stoli — vse z muziko; dalje ključavnice z muziko. Vedno najnovejše priporoča

J. H. Heller v Bern-u (Švica).

Le kdor se neposredno naroči, dobi Heller-jeve izdelke.

Srečkanje.

Ker je lanska razdelitev premij vzbudila za-dovoljnost, sem tudi za to zimo enako razdelitev preskrbel. Kdor kaj kupi, dobi znesku primeren listek za premijo. Tudi bo po mnogostran-skejši želji srečkanje na škatljice z muziko, srečka velja 2 gl. v bankov-cih, 12 srečk 20 gl. Vleklo se bo začetka aprila.

Pregledi s ceniki se vsacemu brezplačno pošiljajo. (3)

!Senzacija!

(8) Amerikanski patent.

Kdo si ne želi lepih, zdravih zob? Samo z novimi električnimi kavčukastimi krtačami z za-zobe (brez ščetin) jih je mogoče dobiti. Te najnovejše krtačice, o katerih govori na tisoče spričeval in pohval, so popolnoma izdelane iz kavčuka in imajo namesto ščetin — kavčukasta žela, ki morejo segati v najdrobnejše votline zob in odpraviti, kar se je škodljivega nabralo. Kavčuk ima v sebi električno moč, ki se po ribanji zbudi, in tako se zgodi, da se vsled ribanja zob ne očisti samo, ampak da se tudi polira in zabrani proti krhanju. Te krtačice naj bi se po zdravniških sodbah rabile pri najmlajih otrocih, da se pride zobnim boleznim v okom. Razen teh do-brot se te krtačice skorej ne dadé uničiti in se lahko ena krtača rabi celo leto. Ena taka velja samo 90 kr.

1 gold. en parni stroj (Dampf-Apparat.)

za čiščenje škodljivega zraka.

Parni kotel tega aparata se napolni s čistilno von-javo za to odločeno, potem se razgreje na spiritalni lampici aparatu prideti, vsled tega se razvije hlap in oprosti naj-več sobo v malih minutah vsacega škodljivega ali nepri-jetnega zraka ter jo napolni s prijetno vonjavo. Neobhod-no potrebno za bolnišnice, šole, urade, de-lavnice, stanovanja, kakor tudi za salone. Ta mašina je iz zlatega bronza prav čedno izdelana, da more veljati kot zaljšalo. En stroj velja 1 f. Steklica čistilne vonjave s potrebnim spiritom 50 kr. — (Zadostuje za 50krat).

Elektro-galvanični prstani.

jako važna, za vsacega potrebna iznajdba.

Najviše medicinične kapacitete so dognale, da je galvanizem dobrodejen proti nize zaznamovanim boleznim. Po napatilu imenitnega pariškega zdravnika so se prstani vsake večine iz novega zlata napravili z uloženim elektro-magnetičnim dratom, ki ima gotovi učinek vbranjevanja in zdravitvi vse protinske, reumatične in bolezni na živcih itd. Tak gladek prstan velja samo 90 kr., zdravniki ga priporo-čajo nositi.

Najnovejša iznajdba.

Srajčna gumbice za našiti iz pravega l3lotnega srebra. S to iznajdbo se je dosegel vrhunec v tem arti-keljnu, kajti združuje eleganco z varčnostjo. Če se prera-čuni, da taka grumba skoraj vekomaj traja in da se lahko z nerabljivih sraje odreže in na nove prišije, a obdrži ven-

dar staro vrednost, med tem ko se druge kakoršnekoli gumbe v perilu, pri likanji, munganji ali tudi nošenji pre-hitro končajo. Vsacemu ducendu je prišlo pismo, ki ga-rantuje za najbolje srebro in zlato. Cena je zato tako nizka, da se more ta artikelj hitro udomačiti v vsako hišo. 1 ducend najlepše guilouchiranih srebrnih 35 kr., gladkih 70 kr.

Zanimljiv peresni ročnik. (Federhalter.)

Ko je Nj. V. cesar Napoleon III. pisal delo Julius Cezar, je naročil, naj mu eden najurnejših mehanikarjev po njegovem lastnem napatilu napravi peresni ročnik, da se v okom pride sitnemu namakanju in da sploh postane pri pisanju pogrešljivo vsako drugo orodje. Naročilo se je izvršilo i. s. kar najsijajnje, že v 8 dneh se je N. V. ročnik izročil. G. Gilbert Rochee je idejo še zboljšal in je za to izvršno delo dobil 50 napoleonov. ker je nad vse nade namenu odgovarjalo. Mene je izdatelj še le zdaj opomnil na to iznajdbo in jaz sem vsled tega prevzel edino zalogo za avstr. ogr. monarhijo. Ta peresni ročnik je iz finega kineškega srebra, zapirljiv, konstrukcija je taka, da se lahko piše od rane do mraka brez vsake ovire in da se lahko po potrebi uravna, kako naj črnijo teče. Oblika je elegantna in za vsako roko rabljiva, torej se sme vsakemu priporočati a posebno potnikom, uradnikom, pisarnam, dok-torjem, učencem. En ročnik velja 1 f. 1. ducend Napole-onovih peres 15 kr.

Havanska vonjava. (Havanna-Bouquet.)

Za 1½ kr. cigara 30 kr. vredna; namreč najcenejše cigara se da s pomočjo havanske vonjave spremeniti v pravo Havanko. Ta čisto novo vpeljana originalna esenca se dela iz korenine in grmovja pravega zapadno-indijskega tabakovega zelišča. Ako se slaba cigara z njo namoči, od-pravi se njen duh in se zameni za lepo vonjavo izvrstnih Havank. Steklica zadostuje za 500 cigar, velja 1 f. 50 kr.

Zmaga vednosti.

Naposled se je enemu najimenitnejših ločbarjev po-srečilo iznajti sredstvo, ktero so desetletja največe kapa-citete na polji kozmetike zastojni iskali. Preservativ proti slabi sapi (athempræservativ) mahoma odpravi vsako slabo-dišečo sapo, naj izhaja iz slabih zob ali iz drugih bolezni, ker tudi zobno meso zdravo ohrani in tako zobe vtrjuje. Prav priporoča se kadilecem, ker se more zaostali tabakovi duh mahoma zameniti za prijetno, dobrodejno in ohlajajočo aromo, tudi kot toaletski predmet nepogrešljiv; ako se zjutraj s to esenco usta enkrat speró, ostane prijetni duh ves dan. V svojem učinku je ta esenca različna od vseh

drugih, ker je čisto nova, od nobenega drugega še ne znajdena kemična procedura, od visokih znanstvenih osebnosti preskušena in za izvršno izrečena. Steklica z na-potilom 90 kr.

Dežni plašči.

iz nepremočljivega, nerazstegljivega blaga brez šiva, an-glešk izdelki; ta plašč je tako izdelan, da ga je moč no-siti tudi pri najlepšem vremenu, ker je na drugi strani podoben najboljši površni suknji. En plašč velja 10 f. 50 kr.

V brambo osebe in imenja

je neobhodno potrebno imeti dobro orožje; to so no-vozboljšani Lefaucheux-revolverji s zavarovalno zapornico, dvojnimi kolenjem in 6 risanimi cevi, s kterimi je mogoče v eni minuti čkrat vstreljiti, to je že orožje, da ga ni več takega.

1 revolver	7 millimeter f. 13.	—	100 patron f. 350
1	9	15.	100 " 4.—
1	12	17.	100 " 4.50

Žepni samokresli, fino damascirani, enocevni po 1 f. 20 kr., dvocevni po 2 f. 40 kr.

Varovalec življenja ali ubijalec. To iz li-tega železa delano orožje se najbolje priporoča napadenim v lastno brambo, ker ima napadeni zaradi oblike veliko moč v rokah in je oblika taka, da se da orožje vedno v žepu nositi; po 65 kr.

Dobrota.

se je skazala vsacemu sesajočemu otroku z izboljšan-jem novopatentirane sesalnice, ki nepotrebno dela vsako dojnico (mnogo rečeno!) Otrok se more rediti sedé, leže in celo v spanji, in sicer ravno tako, kakor da bi ga mati do-jila, namreč brez vsega truda. Je dokazov dovolj, da otroci, ki so jih dojnice dojile, niso imeli zdravja in moči in da so še le kasneje s pomočjo omenjene sesavnice začeli raz-cvetati, kar je lahko umljivo, kajti kolikokrat je treba is-kati drugo dojnico, predno dobi otrok primerno mu hrano. Le matere vedó ceniti vrednost te iznajdbe. Velja 60 kr., najfinije izdelana 90 kr.

Najnovejša kirurški iznajdba!

Angleška samoklistira s sikalnico, rabljiva pri otrocih in odraslih; celo oslajbljene osebe jo morejo brez napanjanja sami na sebi rabiti in se da klistira po po-trebi močno ali malo napolniti. Tega orodja naj bi ne manj-kalo v nobeni hiši. Po 3 f.

Omenjene reči so v avstrijski monarhiji e d i n o in s a m o pri podpisani zalogi dobiti.

A. Friedmann na Dunaji, Praterstrasse Nr. 26.